

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

I. Nhận biết cụm động từ

? Ở dạng đầy đủ, cụm động từ gồm ba phần

- Ở dạng đầy đủ, cụm động từ gồm ba phần: phần trung tâm ở giữa, phần phụ trước và phần phụ sau.
- Trung tâm của cụm động từ là động **từ (ĐT)**
- Các từ đứng trước ĐT trung tâm thường bổ sung cho ĐT những ý nghĩa như: *thời gian, khẳng định, phủ định, tiếp diễn...* -> **PT**
- Các từ đứng sau ĐT trung tâm thường bổ sung cho ĐT ý nghĩa như: *đối tượng, địa điểm, thời gian...* -> **PS**

Cụm ĐT: PT-ĐT-PS

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

I. Nhận biết cụm động từ

- **Tìm hiểu câu:** Nó không mặc áo rét.

không mặc áo rét :

là một cụm ĐT

- Từ **mặc**: là **ĐT** trung tâm. **PT** **ĐT** **PS**
- Từ **không** trước ĐT -> **PT**
- **mặc** có ý phủ định, chỉ đối tượng của hành động -> **PS**.

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

II. Nhận biết cụm tính từ

- Cụm gồm ba phần: phần trung tâm ở giữa, phần phụ trước và phần phụ sau.
- Trung tâm **Ở dạng đầy đủ, là TT** **cụm tính từ**
- Các từ đứng trước TT **từ gồm có mấy phần?** bổ sung ý nghĩa : mức độ, thời gian, sự tiếp diễn...
- Các từ đứng sau TT **bổ sung** ý nghĩa : phạm vi, mức độ...

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

II. Nhận biết cụm tính từ

- **Tìm hiểu câu: Trời vẫn rét quá.**
- + **vẫn rét quá** : cụm TT.
- + TT trung tâm: **rét**.
- + Từ **vẫn** trước TT chỉ rét đang tiếp diễn.
- + Từ **quá** sau TT chỉ mức độ của rét.

vẫn
PT

rét
TT

quá
PS

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

II. LUYỆN TẬP

Bài tìm: một cụm động từ: đã mặc áo rét cả rồi (Gió lạnh đầu mùa. Trời đã mặc áo rét cả rồi) của cụm từ

Đặt tạo ra: ba cụm động từ khác.

- Ba cụm động từ khác:
- Các em đọc văn bản ‘Gió lạnh đầu mùa’- Thạch
- đang **mặc** chiếc áo len màu đỏ.
- Lam- tìm 1 câu văn bất kỳ, xác định CN- VN
- vận **mặc** cái áo sơ mi trắng hôm qua
- (ĐT- Cụm ĐT thường làm VN trong câu)
- đã **mặc** quần áo chỉnh tề
- Xác định ĐT- PS- PT

2. Tìm cụm động từ trong những câu sau. Xác định động từ trung tâm và những ý nghĩa mà động từ đó được bổ

SUPPLY:

a. Nhìn ra ngoài sân, Sơn thấy đất khô trắng.

b. Mẹ Sơn lật cái vỉ buồm, lục đồng quần áo rét.

c. Với lòng ngây thơ của tuổi trẻ, chị Lan hăm hở chạy về

a. Nhìn ra ngoài sân, Sơn thấy đất khô trắng.

* Cụm ĐT: nhìn ra ngoài sân } - ĐT TT: **nhìn**
ĐT PS } - PS Tra ngoài sân

- Cụm động từ : “thấy đất khô trắng” } ĐT trung tâm: **“thấy”**
ĐT PS } PS chỉ đối tượng

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

b. Mẹ Sơn lật cái vĩ buồm, lục đồng quần áo rét.

- Cụm ĐT : lật cái vĩ buồm } ĐT TT: **lật**
ĐT PS PS: bổ sung: đối tượng.

- Cụm ĐT: lục đồng quần áo rét } ĐT TT: **lục**
ĐT PS PS: chỉ đối tượng.

c. Với lòng ngây thơ của tuổi trẻ, chị Lan hăm hở chạy về nhà lấy áo.

Cụm ĐT: hăm hở chạy về nhà lấy áo } ĐT TT: **chạy**
ĐT PS PS: chỉ địa điểm

TIẾT 37: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

3. Trong truyện ngắn Gió lạnh đầu mùa, Thạch Lam thường sử dụng kiểu câu có vị ngữ là một chuỗi cụm động từ; chẳng hạn: *Me Sơn nghe thấy, đặt chén nước che xương, Bài 3: Hai câu trong văn bản Gió lạnh đầu mùa có vị ngữ là một chuỗi cụm động từ.* Hãy tìm thêm trong văn bản này hai câu có vị ngữ là một chuỗi cụm động từ và cho biết tác dụng của cách diễn đạt đó.

1. Nhưng cái vui của Sơn không được bao lâu. Bữa cơm về tới nhà, Sơn **không thấy mẹ đâu cả, hỏi vú già.**

Tác dụng : Nhấn mạnh sự sốt sắng của Sơn.

2. Chúng nó thấy chị em Sơn, đều lộ vẻ vui mừng, *nhưng chúng vẫn đứng xa, không dám vô vạp.*

Tác dụng : Nhấn mạnh hành động dè dặt, sợ sệt, dè chừng của đám trẻ con với hai chị em Sơn.

4. Tìm một cụm tính từ trong truyện ngắn Gió lạnh đầu mùa. Với tính từ trung tâm của cụm từ đó, hãy tạo ra cụm tính từ khác.

Một cụm tính từ trong truyện ngắn Gió lạnh đầu mùa: Hai con tôi **quý quá**, dám tự do lấy áo đem cho người ta không sợ mẹ mắng ư?

- **Cụm TT: quý quá**

Cụm TT khác: Tuy tôi và nó đã nhiều năm không gặp, nhưng tôi **vẫn quý nó rất nhiều**

Hoặc: Cụm TT **không u ám** (Trời không u ám, toàn một màu trắng đục)

•Tạo ra cụm TT khác: Sau cơn mưa, bầu trời **vẫn rất u ám.**

5. Tìm cụm tính từ trong những câu sau. Xác định **từ trung tâm** và **những ý nghĩa mà sinh từ đó đượ**g** bổ sung**.

Cụm TT : trong hơn mọi hôm
TT PS

TT trung tâm: **trong**

PS bổ sung: thời gian.

b. Sơn bây giờ mới nhớ ra mẹ cái Hiên rất nghèo, chỉ có nghề đi mò cua bắt ốc thì còn lấy đâu ra tiền mà sắm áo cho con nữa.

Cụm tính từ: rất nghèo.
TT PS

TT : **nghèo**

PS bổ sung: **mức độ**

6. Các câu sau có vị ngữ là một tính từ. Hãy mở rộng vị ngữ thành cụm tính từ:

Bài 6: Mở rộng vị ngữ các câu thành cụm tính từ:

a. Trời rét. → Trời **rét quá**.

→ Ngoài đường, gió **vẫn rét quá**.

→ Trời **rét hơn mọi năm....**

→ Trời **rét lắm**.

b. Tòa nhà cao → Tòa nhà **cao quá**. → Tòa nhà **rất cao...**

→ Tòa nhà **cao chọc trời**. → Tòa nhà **cao vô cùng**.

c. Cô ấy đẹp. → Cô ấy **rất đẹp**

Cô ấy **đẹp lắm**

Cô ấy **đẹp như tiên**.

Cô ấy **đẹp quá**.

IV. Bài tập ôn luyện

1. Xác định cụm động từ trong các câu sau:

- a. Càng ngẫm nghĩ, chàng càng thấy lời thần nói đúng
(Bánh chưng bánh giầy)
- b. Giặc đã đến chân núi Trâu(Thánh Gióng)

2. Xác định cụm tính từ có trong các câu sau:

- a. Âu Cơ vốn thuộc dòng họ Thần Nông, xinh đẹp tuyệt trần
(Con Rồng cháu Tiên)
- b. Cô ấy vô cùng ngạc nhiên về thành tích của tôi.

Gợi ý:

1. **Cụm động từ trong các câu sau**

- a. càng ngẫm nghĩ, càng thấy lời thầy nói đúng
- b. đã đến chân núi Trâu

2. **Cụm tính từ có trong các câu sau**

- a. xinh đẹp tuyệt trần
- b. vô cùng ngạc nhiên

VẬN DỤNG:

Em hãy tưởng tượng mình là một trong các nhân vật: Sơn, Lan, mẹ Sơn, Hiên, mẹ Hiên và viết đoạn văn (5 – 7 dòng) nêu cảm nghĩ của nhân vật đó về hành động đem áo cho Hiên của Sơn, trong đoạn văn có ít nhất một cụm động từ, một cụm tính từ.

- **GV gợi ý:** Nếu là Hiên, em có thể nêu cảm xúc của Hiên khi nhận được chiếc áo. Nếu là Sơn, Lan, em có thể nêu cảm xúc khi cho Hiên chiếc áo. Tương tự như vậy với mẹ Sơn và mẹ Hiên.

CỦNG CỐ- VỀ NHÀ:

***Củng cố: GV chốt kiến thức: nhận diện CĐT- CTT**

*** Về nhà:**

Nhớ cụm ĐT, cụm TT

- Hoàn thiện bài tập 7-SGK-75, Phần vận dụng
- Chuẩn bị: Đọc, trả lời câu hỏi: Con chào mào